

som ett gift i blodet

- Nu har jag en helt annan kontakt med banken. När jag diskuterade checkkrediter i Stockholm sa banken: "Tivoli...har ni djur?". Jag svarade att: "Jo vi har elefanter, de är i plast och sitter fast på en karusell." Bankmannen tyckte att det var en osäker bransch. Det kändes inte så roligt, säger Jonny Berglund innan han snabbt slår över och talar lite polska med en anställd.

I tivolivärlden är det inte dumt att kunna lite polska. Hans anställda, svenskar men mest polacker, delar ett ordförråd på runt 100 ord som alla använder sig av.

- Vi har haft polacker sedan mitten av 1970-talet. Det handlar inte om pengar utan om att en svensk ska hem och passa katten. De här killarna är införstådda med att åka hit och arbeta och de tjänar bra pengar mot hemma. Vi står för mat och logi. Vi har till och med en bastu med oss. Säsongsen slutar i mitten av oktober. Då åker alla anställda hem, de flesta till Polen där de inte varit på åtta månader.

Så här före lunchtid har Johan Veller från Östersund inte alltför mycket att göra där han står i lotteriet framför stora tygtigrar. Jo-

han åker med under tre sommar-månader och är en sorts platschef.

- Det är trångt att bo, men det fungerar. Det jobbiga är när man ska bygga och kvällarna blir sena, förklarar han.

Är vi utåt Danderyd, Täby och det hållet, är folk snålare. Vad vet jag; kanske har de sådana fruktansvärda amorteringar på sina hus att de inte vågar.

Ett mindre tivoli, som Berglunds har just här på Vätö, byggs upp på fem timmar och rivs på halva tiden. Johan Veller uppskattar mer när man hamnar på någon större festival. Som för ett tag sedan i Karlskrona där hans tombo-la hamnade just bredvid scenen när hans favoriter Nationalteatern skulle spela. Det blev inte mycket sålt just den kvällen, men för blivande lastbilschauffören

Johan var livet en fest.

Lite överraskande berättar Jonny Berglund att tivolit drar mest folk i landets bruksorter och i Stockholms invandrartäta förorter som Rinkeby och Hallunda - trots att nysvenskar inte handlar lotter.

- I gengäld tjänar vi mer på karusellerna i förorterna. Där förknippar man tivoli med festligheter. Vuxna kommer i kostym och barnen är uppklädda. Det är ett folkligt nöje att gå på tivoli. Är vi utåt Danderyd, Täby och det hållet, är folk snålare. Vad vet jag; kanske har de sådana fruktansvärda amorteringar på sina hus att de inte vågar. I alla fall gör jag bättre pengar i Jordbro och Hallunda än i de snobbigare orterna.

Vinsten går framför allt till nya karuseller - eller rättare sagt halvnya. Skulle Jonny Berglund köpt Virvelvinden direkt från den italienska tillverkaren, hade han fått betala runt fem miljoner. Nu köpte han den begagnad för 350 000 kronor.

Det är inte heller de mest våghalsiga vagnarna man tjänar pengar på, menar han. Snarare bör man satsa på snällare familje-

attraktioner där hela släkten kan hänga med.

Vad är då tjusningen med att ligga ute i ur och skur mellan mars och oktober?

- Hade jag sagt pengar skulle jag ljuga. Det här är en sjukdom. Det är jättesvårt att förklara. Antingen åker man med en gång och är aldrig med igen, eller faller man för det. Jag är uppvuxen och i princip tvingad in i branschen. Men det finns grejor jag inte gärna gör, som att stå i skjutbanan. Jag får associationer till när vi var i parken i Hagfors och fyllskallar-na kom: "Vi skjuter på honom bakom disken!". Men sådant får man ta, säger Jonny Berglund som slutade skolan efter nian.

Andra alternativ fanns inte, det bara blev så. De egna tre barnen får gärna välja samma bransch,

bara de först skaffar sig en ordentlig utbildning, säger Jonny Berglund med eftertryck.

Själv börjar han längta tillbaka till vägarna när snön smälter.

- I år körde vi igång tredje helgen i mars. Vi byggde i snöstorm men sedan blev det en jättefin värmarknad, minns han.

När Jonny Berglund är ledig åker han och familjen gärna på - tivoli.

- Jag tittar och hälsar på kollegor. Det är semester. När vi var i Karlskrona for familjen till Ölands djurpark på vår lediga dag, 20 mil enkel resa. Vi var där i några timmar, barnen åkte karusell och så körde vi tillbaks igen. Jo, visst är det ett gift det här, säger Jonny Berglund.

LARS COLLIN
kultur@svd.se

📍 Snittbesökaren stannar 40-60 minuter

Sveriges Tivoliägare-förening bildades 1922 och har runt 30 medlemsföretag. Dessutom, uppskattar Jonny Berglund, finns ungefär lika många fungerande

tivolin som inte är medlemmar. **Berglunds tivoli** medverkar i dag, söndag 12-22, på en eritreansk festival vid Eggeby gård utanför Rinkeby.

En snittbesökare på Berglunds tivoli stannar mellan 40 och 60 minuter på tivolit och spenderar runt 180 kronor på olika attraktioner.